

SƏMƏD
VURĞUN

Seçilmiş əsərləri

I cild

SƏMƏD VURĞUN

Seçilmiş əsərləri

BEŞ CİLDDƏ

I cild

Azərbaycan Milli
Kitabxanası

Sarıq East
Qarab West

Azf-301229

AZAD İLHAM

Ey azad ilhamım, gülər üzünlə
Səhərin rəngini seyrə dalanda,
Bütün kainatı gəzdir özünlə
Kiçik bir zərrədən ilham alanda!..
Doğra buludların bağrını qat-qat!

Kim deyir gecələr bizə qəfəsdir?
Daima qısqanan ürkək bir həyat,
Məncə, bu dünyada bir quru səsdir!
Sən, azad ilhamım, baş götürüb gəz,
Əngin üfüqlərə şığıyıb, yol al!
Əzəldən belədir: geriyə dönməz
Atılan bir güllə, uçan bir xəyal.
İnsan, deyirlər ki, çiy süd əməndir...
Utansın dünyada qədir bilməyən!
Mənim ki oylağım göydür, çəməndir.
Gəlməsin yanıma deyib gülməyən!
Sən, azad ilhamım, nə bəxtiyarsan!
Taleyim, hünərim güvənir sənə.
Nə qədər dünyada varamsa, varsan,
Ömür çox görməsin bu haqqı mənə!

Nəsimi zahidlə durdu üz-üzə,
Söylədi: Haqq adlı bir divan quraq;
Atdı pəncəsini gecə gündüzə,
Boğdu həqiqəti sadə fırlıdaq...
Zahidin barmağın kəssəniz əgər,
Tanrı dediyinə arxa döndərər...
Bu miskin aşiqə baxın da bir az,
Diri soyulsa da dözər, ağrımaz.
Sən ey ölkərimiz, sönməz sənətkar!
Əsrlər boyunu gördü gözlərin;
Tarixlər boyunca qaldı yadigar
Ölməz fikirlərin, ölməz sözlərin!..
Füzuli doymadı göz yaşlarından,
Açdı qapısını səhər yelləri.
İncidi ən yaxın sirdaşlarından,
Ağlayıb, ağlatdı bizim elləri;

Ağarmış saçında, saqqalında qış...
 Asıman dolandı şikayətindən,
 Karvanı dərd adlı səhrada qalmış
 Leylinin, Məcnunun hekayətindən.
 Gətir xatirinə Vaqifi bu dəm.
 Qırıldı qəlbində bir yurdun sazi...
 Ağladı ardınca gözlərində nəm
 Uçan durnaların küskün avazı.
 Gərdi sinəsini o, fars dilinə,
 Haykırdı türk dili, türk şeri gərək!
 Bir yeni can verdi doğma elinə,
 Üfüqdən üfüqə qanad gərək...
 Yazıq! Nəğməkarın ürək nəğməsi
 Dəydi şüşə kimi, daş ürəklərə,
 Böyük bir insanın boğuldu səsi,
 Ahını əks etdi min dağ, min dərə.
 Sən ey şerimizin, ana şairi!
 O tərlan xəyallı, sona şairi!
 Mən səni duyduqca qəmlər yeyirəm,
 Sonra öz-özümə dönüb deyirəm:
 Ey azad ilhamım, nə bəxtiyarsan!
 Taleyim, hünərim güvənir sənə!
 Nə qədər dünyada varamsa, varsan.
 Ömür çox görməsin bu haqqı mənə!

Başımın üstündə nə yumruq durur,
 Nə hicran səsi var mənim sazımda;
 Nə qanun qoluma qandallar vurur,
 Nə göylər darıxır xoş avazımda.
 Budur, bax qəlbimin axar qanını
 İçirdim sənətə, dedilər: "Var ol!"
 O böyük Leninin al nişanını
 Taxdı yaxasına şair-komsomol.
 Sən, azad ilhamım, o gündən bəri,
 Qarlı buludların üstədən aşırısan.
 Uçan durnalarla gəzib göyləri,
 Onlarla səs-səsə qaqqıldaşırsan.
 Səninlə çıxmışam ağ günə, inan!
 Adını laylada desin analar;
 Bir səs qulağıma gəlir hər zaman:

Sənin dostun da var, düşmənin də var.
 İldırım baxışlı gözlərinlə süz
 Həyatda milçəkdən fil yapanları!..
 Odlu kəlmələrin atəşinə düz
 Ağızdan qurd kimi söz qapanları.
 Hər sözü-söhbəti başından yekə
 "Alim" adamların gözünə düz bax!
 Namuslu oğlunu sevən bir ölkə
 Gələcək günlərdən utanmayacaq!..
 Qamçıla, üzünün rəngi bozarmış
 O çirkin keçmişin son "vüqarını",
 Sən onun üstündə boranlı bir qış
 Gücülə şaqqıldat qanadlarını.
 Qamçıla, gündə bir cildə bürünən,
 Onluq marıtlayan qara tuzları...
 Bizimlə getməyən, fəqət sürünən
 Vəzifə düşkünü o dəyyusları!
 Budur, dövrəmizdə daima "heyhat!" –
 Deyib bu dünyadan keçənlər də var.
 Meyxana küncündə səadət, həyat
 Eşqinə on gecə içənlər də var.
 Elin tərəfindən, xalqın adından
 Simsiz taxtaları çalandan danış!
 Söhbəti işvədən, meydən, qadından,
 Özgənin fikrini çalandan danış!
 Sən azad ilhamım, məni danla ki:
 "Şairim, hünərin, sənətin hanı?"
 Sən də birdəfəlik bunu anla ki:
 "Mənim düşmanımdır elin düşmanı!"
 Sən azad ilhamım, baş götürüb gəz!
 Əngin üfüqlərə şığıyıb, yol al!
 Əzəldən belədir: geriyə dönməz
 Atılan bir güllə, uçan bir xəyal.

Ey günəş, ey bulud, girin qoynuma!
 Bu saf təbiətə mehribanam mən;
 Sevgilim, qolunu dola boynuma,
 Kəlmələr od kimi düşsün dilimdən.
 Kaman qaşlarını çatma, günəşim,
 Min sızıltı qopar dost ürəyindən!

Dərin dəryalara batma, günəşim,
Əzəldən düşmanam qaranlığa mən!..
Məqsədim olmamış bir parça çörək,
Mənim sənətim var, alın tərilm var.
Bayronu yarışa çağırım gərək,
Sinəmdə ağ qalan bir dəftərim var.
Bəşərdir torpağın, göyün təməli,
Bəşərsiz günəş də yerə alçalır.
Könüldür sənətin ölməz əməli,
Hər simin üstündə bir aləm çalır.
Mən ki qaranlıqdan, qəfəsdən uzaq
Könüllər yolçusu azad bir quşam.
Sən ey kinlibaxış, tənəni burax,
Mən öz zəhmətimlə azad olmuşam!
Mən ki əllərimi dünyadan üzüb,
Demədim: "Bir sıfır yazılsın adım",
Çayl Harold kimi insandan küsüb,
Vətən torpağı ilə vidalaşmadım.
Kim keçər bu yerin daşından, deyin?!
Vətəndən ayrılar hansı şərəfsiz?
A dostlar, günəşdən bir paltar geyin,
Könül xallar vurur bəzənəndə siz!
Ey bizim çəməninin sirdaşı quşlar,
Çiçəkdən çiçəyə uçuşun siz də!
Saatlar, əsrlər azad olmuşlar
Bizim bu sosialist Vətənimizdə!
Ey çaylar üstündə süzən sonalar,
Daşlara dəyməsin bir tükünüz də!
Siz ey yeddisini doğan analar,
Cəbhədə bir durur oğlan da, qız da!
Siz ey bağçalarda yatan uşaqlar,
Səadət tökülür xoş üzünüzdən!
Sizinlə şənlənir bağçalar, bağlar,
Analar zövq alır gülüşünüzdən.
Ətir saç aləmə, sən ey qönçə gül!
Öpüb yarpağını, dənləyim bir-bir;
Səhər nəğməsini bağçada bülbül
Mənim nəfəsimdən, məndən öyrənir.
Sən ey bu torpağın qızı, gəlini,
Utanma gül açan yanaqlarından!

Hər səhər günəşə uzat əlini,
Qüvvət əm günəşin dodaqlarından!
Sən ey şəhli səhər, ey sakit axşam!
Qəlbi düşündürən hansı səbəbdir?
Fəzaya gün kimi, ay kimi axşam,
Torpaq inciməsin... Bu bir tələbdir...
Ey ana torpağı, gözlərin aydın!
Uzaqda səslənir indi zülümlər...
Ağ günlü bayrağım, sən olmasaydın,
Açardı qapımı vaxtsız ölümlər.
Silahlı qardaşım, sərhəd boyunca,
Alıcı gözlərin qızılquş olsun!
Oxşasın boyunu anam doyunca,
Dünyanın son adı qurtuluş olsun!

1936, 2 avqust

Arf 301229

Sana East
QaJB West

